LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Penttilä
TIO / TTI

Asiantuntijalausunto
11.5.2022

Hallintovaliokunta

U 9/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta asetukseksi automaattisesta tietojenvaihdosta poliisiyhteistyössä (Prüm II)

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto

Hallintovaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön lausuntoa koskien asiassa U 9/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta asetukseksi automaattisesta tietojenvaihdosta poliisiyhteistyössä (Prüm II) annettua täydentävää u-jatkokirjelmää U 10/2022 vp.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa seuraavaa:

Asetusehdotukseen on neuvoston työryhmäkäsittelyssä lisätty uusi luku koskien ajokorttitietojen vaihtoa. Puheenjohtajan kompromissiehdotukseen on käsittelyn edetessä tehty kannatettavia täsmennyksiä.

Kuten U-jatkokirjelmässä todetaan, jäsenvaltiot voivat jo vaihtaa ajokorttitietoja ajokorttidirektiivin (2006/126/EY) mukaisesti ajokorttien myöntämiseen ja ajolupien valvontaan liittyvissä tehtävissä. Kansallisesti ajolupatiedot ovat osa liikenneasioiden rekisteriä, josta säädetään laissa liikenteen palveluista (320/2017). Kansallisesti ajokortissa käytetyt kasvokuvat ovat erillisessä kuvarekisterissä, joka ei tällä hetkellä ole osana ajokorttidirektiivin mukaista ajokorttitietojen vaihtoa. Lisäksi Suomessa kasvokuva on saatavilla ainoastaan ajokorteilta, jotka on myönnetty vuonna 2013 tai sen jälkeen.

Liikenne- ja viestintäministeriö on käsittelyn kuluessa korostanut, että asetusehdotukseen lisättäessä uusi vaihdettava tietoluokka koskien ajokorttitietoja tulee kiinnittää huomiota erityisesti ehdotuksen oikeasuhtaisuuteen. Liikenne- ja viestintäministeriö on suhtautunut varauksellisesti ajokorttikuvien ottamiseen osaksi Prüm-tiedonvaihtoa. Kasvokuvien osalta tulee kiinnittää huomiota biometristen tietojen asemaan erityisenä henkilötietoryhmänä. Tämä tarkoittaa erityisesti tietojenvaihdon rajoittamista asetusehdotuksen tarkoituksen kannalta välttämättömään.

Mikäli kasvokuvat otettaisiin osaksi vaihdettavia tietoja, tulee valmistelussa varmistaa riittävät suojatoimet huomioiden kasvokuvien asema erityisenä henkilötietoryhmänä ja että ajokortteihin liitettyjä kasvokuvia voitaisiin vaihtaa ainoastaan osana vaihdettavia ajokorttitietoja. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa erityisesti käyttötarkoitus-sidonnaisuusperiaatteen huomioimista asian valmistelussa.

Kuten u-jatkokirjelmässä todetaan, hakua ei voisi tehdä kuvaan perustuen, vaan hakuehdot perustuisivat ajokortin numeroon tai ajokortin haltijan tietoihin. Hakuja voitaisiin tehdä vain yksittäistapauksissa ja kyselyn lähettävän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön puitteissa.

Ajokorttitietoja ei tallennettaisi Eucarikseen vaan järjestelmä mahdollistaisi haut toisten jäsenvaltioiden tietokantoihin. Lisäksi asetusehdotuksen yleiset muihinkin tietoluokkiin sovellettavat tietosuojaa koskevat säännökset soveltuisivat myös ajokorttitietojen vaihtoon, kuten tietojen käsittely ainoastaan sitä tarkoitusta varten, jota ne on annettu tiedot lähettäneestä jäsenvaltiosta ja biometristen tietojen käsittely vain siltä osin kuin se on ehdottoman välttämätöntä rikosasioiden tietosuojadirektiivin mukaisesti.

Asetusehdotuksessa on erilliset pykälät koskien kasvokuvatietojen vaihtoa rikosten torjumista, havaitsemista ja tutkimista varten perustetuista tietokannoista. Ajokortteihin liitetyistä kuvista muodostuvaa kuvarekisteriä ei tule liittää näihin asetusehdotuksen 4 jakson mukaisesti vaihdettaviin kasvokuvatietoihin.

Puheenjohtajan kompromissiehdotuksen mukaan kasvokuvat voisivat olla osa vaihdettavia ajokorttitietoja, mikäli ne *ovat saatavilla* (eng. *if available*). Liikenne- ja viestintäministeriö on tulkinnut tätä rajoitusta siten, että asetusehdotuksessa ei asetettaisi erillistä velvollisuutta perustaa kasvokuvarekisteriä tai asettaa niitä lainvalvontaviranomaisten saataville, elleivät ne jo kansallisesti ole saatavilla osana ajokorttitietoja. Kompromissiehdotusta on täsmennetty siten, että kasvokuvien sisällyttäminen osaksi vaihdettavia ajokorttitietoja olisi vapaaehtoista. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää erittäin kannatettavana, että jäsenmaille jätettäisiin kansallista harkintavaltaa ajokorttien kasvokuvien ottamisesta osaksi vaihdettavia tietoluokkia.

Pauliina Penttilä

Ylitarkasta
Tietoliiketoimintayksikkö
Tieto-osasto